

Jönköpings kommun

Granskning av bidragsgivning

Innehåll

1. Sammanfattning	2
2. Inledning	4
2.1. Bakgrund	4
2.2. Syfte och avgränsning	4
2.3. Revisionsfrågor	4
2.4. Revisionskriterier	5
2.5. Metod	5
3. Kulturnämnden	6
3.1. Övergripande regelverk	6
3.2. Bidragsformer	7
3.3. Uppföljningssystem	9
3.4. Bedömning utifrån revisionsfrågorna	10
4. Fritidsnämnden	13
4.1. Övergripande regelverk	13
4.2. Bidragsformer	14
4.3. Uppföljningssystem	16
4.4. Bedömning utifrån revisionsfrågorna	17
Källförteckning	20

1. Sammanfattning

Ernst & Young har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Jönköpings kommun granskat bidragsgivningen inom fritidsnämnden och kulturnämnden.

Syftet med granskningen har varit att belysa hur arbetet med bidragsgivningen till föreningar bedrivs i förhållande till fastställda mål och riktlinjer. Granskningen omfattar även att bedöma om den föreningsdrivna verksamheten och verksamheten i extern regi tillsammans svarar för att målen med kultur- och fritidsverksamheten uppnås.

Vår sammanfattande bedömning utifrån de ställda revisionsfrågorna är att det finns ett antal mål och ambitioner i kommunprogrammet som berör föreningsverksamheten i kommunen och som är hänförliga till fritids- och kulturverksamheten. Inom båda nämnderna pågår ett arbete med förändring av regelverket p.g.a. ökade bidragsbudgeter till följd av marknadspris-sättning av hyror.

Fritidsnämnden

Utifrån kommunprogrammet har fritidsnämnden arbetat fram ett mål- och visionsdokument med ett antal prioriterade verksamhetsområden. Dessa verksamhetsområden är utgångspunkten även för nämndens arbete med bidrag till föreningar. Reglema kring föreningsbidragen är tydliga och finns samlade i de bidragsbestämmelser som är beslutade av kommunfullmäktige. Det finns fastställda rutiner för ansökan via e-tjänst och blanketter. Förvaltningen bedöms ha väl fungerande rutiner avseende hantering av bidragsansökningar och möjligheten att ansöka om bidrag och registrera närvaro via e-tjänsten är en positiv utveckling.

Målen som fastställts för föreningsverksamheten utifrån de fem prioriterade verksamhetsområdena finns redovisade på ett strukturerat sätt i den årliga verksamhetsberättelsen. Redovisningen är en lägesbeskrivning över genomförda och kommande aktiviteter.

I verksamhetsberättelsen finns en redovisning av utfall och budget för de mål som ingår i begreppet "god ekonomisk hushållning". Det saknas kommentarer kring utfallet och eventuella åtgärder för att målen ska kunna uppnås.

Förvaltningens arbete med att få föreningarna att använda den digitala närvarorapporteringen bedöms som mycket viktig. Detta ger utökade möjligheter att via beslutstödet Qlikview ta fram uppgifter och statistik om bl.a. ålder, kön, vilka lokaler som utnyttjas mest, från vilka bostadsområden barn och ungdomar kommer ifrån till olika aktiviteter m.m. Detta möjliggör en djupare analys och bedömning.

Kulturnämnden

Regelverket för bidragsformerna är tydliga och det finns blanketter och fastställda ansökans-tider.

Utfallet av det mål, avseende god ekonomisk hushållning, som berör tillgången på kulturaktiviteter i kommunen kommenteras inte på ett utförligt sätt och det saknas förslag på konkreta åtgärder för att nå fastställt målvärde.

Det tas årligen fram indikatorer och statistik över bidrag till studieförbund och kultur- och föreningsbidrag.

Vi har utifrån granskningen identifierat följande förbättringsförslag gällande både kultur- nämnden och fritidsnämnden:

- ▶ Nämndernas/förvaltningarnas redovisning i verksamhetsberättelse/årsberättelse skulle med fördel kunna kompletteras med en bedömning på en mer övergripande nivå. Det bör finnas en tydlig koppling till och uppföljning av målen i kommunprogrammet.
- ▶ Verksamhetsberättelsen/årsberättelsen bör ge svar på och innehålla en analys av om den föreningsdrivna verksamheten tillsammans med verksamhet i kommunens egen regi tillsammans bidrar till att målen för föreningslivet i kommunen uppfylls.

2. Inledning

2.1. Bakgrund

Fritidsnämnden har som uppgift att vara kommunens organ för fritidsverksamhet samt driva, stödja och främja verksamheter som bidrar till goda uppväxtvillkor för barn och ungdomar i kommunen. Jönköping har ett brett och rikt föreningsliv och kommunen ska i samarbete med förenings- och näringsliv medverka till utveckling av idrottsliv. Fritid Jönköping lämnar ca 25 mnkr årligen i bidrag till ca 310 bidragsberättigande föreningar i kommunen.

Kulturnämnden har till uppgift att främja all form av kulturverksamhet. Årligen beviljas föreningsbidrag till ca 95 kulturföreningar. Kulturbidrag beviljas till projekt och verksamheter som kulturnämnden finner lämpligt att stödja. Jönköping är en föreningstät kommun och dessa föreningar står för en stor del av det kulturutbud som erbjuds.

Revisorerna har utifrån sin väsentlighets- och riskbedömning beslutat att granska att bidragsgivningen till föreningar bedrivs i förhållande till fastställda mål och riktlinjer.

2.2. Syfte och avgränsning

Syftet med granskningen har varit att belysa följande:

- Hur arbetet med bidragsgivningen till föreningar bedrivs i förhållande till fastställda mål och riktlinjer.
- Om den föreningsdrivna verksamheten och verksamheten i kommunens egen regi tillsammans svarar för att målen med kultur- och fritidsverksamheten uppnås.
- Hur hyreshöjningen av lokaler har påverkat bidragens storlek.

Granskningen har avgränsats till att gälla de bidrag som beviljats av kulturnämnden och fritidsnämnden.

2.3. Revisionsfrågor

Utifrån syftet med granskningen har följande revisionsfrågor besvarats:

- Hur går bedömningen till vid beslut om vilka föreningar som ska erhålla bidrag?
- Finns det tydliga krav på vad föreningarna ska lämna för uppgifter avseende ex. verksamhetsbeskrivningar, mål m.m. i samband med bidragsansökan?
- Vad regleras i de avtal/överenskommelser som tecknas mellan kommunen och föreningarna?
- Ställs det tydliga krav på återrapportering från föreningarna som erhållit bidrag?
- Har kommunen byggt upp ett system för uppföljning av föreningarnas verksamhet för att säkerställa att kommunens mål gällande fritids- och kulturaktiviteter uppfylls.
- Ger kommunens uppföljning och analys svar på om bidragsgivningen ger kommunen det fritids- och kulturutbud som kommunen fastställt?
- Har hyreshöjning av lokaler påverkat bidragens storlek?
- Beaktas genusperspektivet i bidragsgivningen?

2.4. Revisionskriterier

Revisionskriterier avser de bedömningsgrunder som bildar underlag för revisionens analyser, slutsatser och bedömningar. I denna granskning finns följande revisionskriterier.

- Kommunallagen
- Kommunprogram 2007-2010
- Berörda nämnders fastställda mål och visioner avseende bidragsgivning

2.5. Metod

Granskningen grundas på genomgång av relevant dokumentation samt intervjuer med kultursekreterare och kontorschef vid Kultur Jönköpings kommun samt avdelningschef och föreningsutvecklare på avdelningen förening/utveckling vid Fritid Jönköping.

Samtliga berörda nämnder/förvaltningar har beretts tillfälle att faktagranska rapporten.

3. Kulturnämnden

3.1. Övergripande regelverk

Kommunprogrammet 2007-2010

I kommunprogrammet finns kommunens övergripande mål och inriktning för kulturverksamheten.

Det framgår att barn och ungdomars bästa ska sättas i främsta rummet. Ett rikt kulturliv ökar livskvaliteten för invånarna, liksom kommunens attraktivitet. Kulturlivet ska därför uppmuntras på många olika sätt. För att ge ökad förståelse för människor från olika kulturer ska kommunen uppmuntra initiativ till evenemang där den kulturella mångfalden kan komma till uttryck.

Det poängteras att kultur är en hälsobefrämjande kraft som även ska komma äldre människor till del.

VIP för 2010-2012

Här poängteras, förutom det som fastställs i kommunprogrammet, att kulturutbudet ska utvecklas i alla delar av Jönköpings kommun. I avsnittet för god hushållning finns ett mål som berör denna granskning; Lägsta andel medborgare som ger betyget 8 eller högre på en tiogradig skala på frågan: *Hur nöjd är du med din kommun vad gäller tillgången till kulturaktiviteter?* Måluppfyllelsen ska vara 46 % för åren 2010-2012. Utfallet de senaste tre åren har varierat mellan 41-44 %, dvs. målet har inte uppnåtts.

Kulturnämndens förslag till VIP 2010-2012

I nämndens förslag framgår mål för god ekonomisk hushållning vilket utöver ovanstående mål inkluderar ett mål som berör antalet biblioteksbesökare på folkbiblioteken. Inför arbetet med VIP 2010-2012 fick nämnderna i uppdrag att lämna två underlag som innebar anslagsreducering till 97 % respektive 95 % av tidigare VIP. Konsekvenserna för bl.a. kulturbidrag, studieförbund och föreningsbidrag kommenteras.

För kulturbidrag har förvaltningen fördelat hälften av det anvisade utrymmet. Bedömningen är att det är rimligt att effektivisera utan allvarliga konsekvenser. Studieförbunden bedöms ha god ekonomi och det finns betydliga reserver i flera förbund. Besparingskraven skulle ge en minskning motsvarande ca 1-2 % av förbundens bidragsfinansiering. En minskning av föreningsbidragen kan påverka bidragsnivån något.

I övrigt finns det ingen beskrivning av hur nämnden ska uppfylla de mål som beskrivs i kommunprogrammet och i VIP.

Kulturnämndens reglemente

Reglementet som är beslutat av kommunstyrelsen år 2003 beskriver vilka uppgifter kulturnämnden har utifrån särskilda avsnitt för ansvarsområden, ledning och styrning, ekonomisk planering och förvaltning, information och övriga åligganden. Det framgår att kulturnämnden ska medverka i samhällsutvecklingen, samverka med nämnder, andra samhällsorgan, organisationer, *föreningar* och enskilda för att främja god kultur och goda miljöer inom kommunen.

3.2. Bidragsformer

I denna granskning ingår bidrag till studieförbund, kulturbidrag och föreningsbidrag till kultur-föreningar. Regelverket kring dessa bidragsformer beskrivs övergripande.

Bidrag till studieförbund

Reglerna utgår från Folkbildningsrådets modell och är indelat i tre olika bidragskategorier; grundbidrag, volymbidrag och målgruppsrelaterat bidrag. Totalt anslag för år 2010 var ca 5 251 000 kr. Sista ansökansdag är den 1 april. Grundbidraget motsvarar 70 %, volymbidraget 15 % och målgruppsbidraget 15 %. Ansökan ska ske på blankett och studieförbundet ska bl.a. ange kontaktuppgifter, föreningskategori, verksamhetsområden, året då studieförbundet bildades, räkenskapsår, bankgiro och datum för årsmöte. Kommunsammandrag för verksamheten i Jönköpings kommun, verksamhetsberättelse, verksamhetsplan med mål och riktlinjer, bokslut och separat resultatrapport för Jönköpings kommun om studieförbundsavdelningen omfattar flera kommuner ska bifogas.

Grundbidraget, som för år 2010 var 3 675 700 kr, fördelas efter studieförbundens relativa andelar av föregående års totala kommunbidragssumma. För att inte överbetona volymökningens betydelse är det nödvändigt att volymen är en mindre andel av det totala bidraget. Därför är volymbidraget 15 % av bidragssumman, vilket motsvarar 787 650 kr för år 2010. Volymbidraget fördelas efter studieförbundens relativa andelar av totala antalet deltagartimmar för föregående år. Målgruppsbidraget är 15 % av bidragssumman, vilket ger 787 650 kr för år 2010. Denna del av bidraget avser kortutbildade invandrare och handikappade. Denna prioritering bygger på ett riksdagsbeslut. Bidraget baseras på deltagartimmarna i arrangemang som varit riktade till någon av dessa målgrupper.

Kulturnämnden fattar beslut om bidrag till studieförbund.

Kulturbidrag

Kulturbidraget ska sätta kulturverksamheten i centrum och målet är att det ska gynna det lokala kulturlivet. År 2010 har 1 043 tkr beviljats i bidrag för verksamhet inom kulturområdet som kulturnämnden finner angeläget att stödja, ex. projekt, arrangemang, böcker, investeringar m.m. Verksamheten ska äga rum i eller komma Jönköpings kommun tillgodo, den ska vara offentlig eller resultera i någon verksamhet som kommer allmänheten till del. Kulturbidrag beviljas inte för intern föreningsverksamhet, välgörenhetsarrangemang, insamlingar, politiska opinionsmöten och liknande.

Föreningar, organisationer, fristående grupper och enskilda personer kan ansöka om bidraget. Ansökan upp till 60 000 kr ska vara inkommen senast 6 veckor före projektstarten och ansökan över 60 000 kr ska vara inkommen senast tre månader före projektstarten. Föreningens senaste verksamhetsberättelse och i tillämpliga fall balans- och resultaträkning ska bifogas. Bidrag betalas ut i efterskott och redovisning ska göras av samtliga intäkter och kostnader på den kopia av ansökan som återsänds i samband med bidragsbeslutet. Redovisningen ska lämnas in senast 6 veckor efter genomfört projekt/arrangemang. Marknadsföringsmaterial ska bifogas slutredovisningen. Bidrag kan beviljas som garantibidrag (täcker en del av ett ev. underskott), engångsbidrag eller som ett flerårigt bidrag. Beslut om bidrag upp till 60 tkr fattas av ansvarig kultursekreterare och beslut om bidrag över 60 tkr tas av kulturnämnden. Vid tveksamheter förs alltid en diskussion inom förvaltningen innan beslut tas.

Sökande som beviljats bidrag är skyldig att ställa de handlingar och räkenskaper till förfogande som Kultur Jönköping efterfrågar. Om bidrag beviljats på oriktiga grunder medför det en återbetalningsplikt. Det ska tydligt framgå att bidrag har beviljats från Kultur Jönköping kommun.

Föreningsbidrag

Bidraget kan beviljas för föreningar med säte i Jönköpings kommun och som bedriver föreningsverksamhet inom kulturområdet. Budgeten för 2010 var 530 tkr och bidraget består av två delar som baseras på antalet medlemmar som betalt godkänd medlemsavgift och på godkända lokalkostnader.

Ansökan ska inkomma senast den 1 mars och innehålla bl.a. kontaktuppgifter, föreningskategori och verksamhetsområde. Redovisning ska ske av antalet medlemmar som betalt medlemsavgift under aktuellt år och vilka bidragsberättigade kostnader föreningen har för lokaler. Uppgifter om interna verksamhetstillfällen under året, antal genomförda arrangemang som riktats till allmänheten och hur många besökare (i olika ålderskategorier) som tagit del av den offentliga verksamhet som föreningen bedrivit samt planerade aktiviteter för innevarande år ska anges.

För att erhålla bidrag ska bl.a. följande krav vara uppfyllda:

- Stadgar ska ha antagits på årsmöte
- Föreningen ska ha en styrelse och en kassaförvaltning
- Uppdaterad medlemsmatrikel (ska finnas tillgänglig i minst fyra år)
- Minst tio registrerade aktiva medlemmar som betalt medlemsavgift
- Föreningen ska vara öppen för alla och ha demokratiska värderingar
- Till ansökan ska verksamhetsberättelse, balans- och resultaträkning (medlems- och lokalintäkter ska redovisas separat), revisionsberättelse och verifikationer gällande aktuella lokalkostnader.

Är det första gången föreningen söker bidrag eller om det är minst tre år sedan sist ska medlemsmatrikel, föreningens stadgar och protokoll från det möte då stadgarna antogs bifogas.

Bidrag kan beviljas med följande belopp:

- 3 000 kr för förening med 10-200 medlemmar
- 4 000 kr för förening med > 200 medlemmar

Förening där minst 25 % av medlemmarna är i åldern 7-25 år får ytterligare 1 500 kr.

Bidrag för lokalkostnader beviljas med 80 % av godkända nettokostnader, dock högst 50 kr/medlem. Bidraget är maximerat till 10 000 kr per förening och år.

Vid föreningens aktiviteter, informationsinsatser m.m. ska det tydligt framgå att verksamheten bedrivs med stöd av Kultur Jönköpings kommun. Utgångspunkten är att förvaltningens logotyp ska användas.

Även för föreningsbidragen ställs krav på att sökande som beviljats bidrag är skyldig att ställa de handlingar och räkenskaper till förfogande som Kultur Jönköpings kommun efterfrågar. Bidrag som beviljats på oriktiga grunder medför återbetalningsplikt.

3.3. Uppföljningssystem

Det finns ett föreningsregister som bl.a. baseras på de uppgifter som lämnas i ansökningar om olika bidrag inom kulturområdet. Föreningsregistret ska vara en service till allmänheten och ge information om vilka föreningar som är verksamma i kommunen och inom vilka områden de verkar. Inom Kultur Jönköping används registret bl.a. för att ta fram uppgifter vid förfrågningar från allmänheten och för att ta ut adressetiketter. Uppgifterna används inte för analys, statistik eller liknande.

Det tas årligen fram indikatorer och statistik över bidrag till studieförbund och kultur- och föreningsbidrag. Dessa presenteras för kulturnämnden under våren och avser föregående års bidragsgivning. Indikatorerna för studieförbunden visar, för de tre senaste åren, antal studietimmar, antal kulturprogram och årets budgetanslag. Statistiken visar deltagarantal i studiecirklar och annan gruppverksamhet uppdelat på ålderskategori för varje studieförbund som erhållit bidrag.

Indikatorer för beviljade förenings- och kulturbidrag redovisas per kulturområde (musik, konst, teater, dans m.m.) indelat i kategorierna; barn, ungdom, vuxna och blandad grupp. Det finns kommentarer till kategoriindelningen och övriga kommentarer som bl.a. visar hur många bidrag som avser nytilkomna sökande och hur många beviljade kulturbidrag som avser mångkulturell verksamhet.

Statistik för kulturbidragen visar antal genomförda offentliga arrangemang alt. antalet öppna dagar för utställning och antal deltagare i den aktivitet/projekt som bidrag beviljats för (fördelat på barn, ungdom och vuxna). Statistiken visar utfallet för de tre senaste åren. Kommentarer till statistiken berör fördelningen mellan offentliga arrangemang och andra aktiviteter som beviljats bidrag (ex. böcker, film m.m.).

Den statistik som presenteras för föreningsbidragen visar antal föreningar i varje kategori som ansökt om bidrag, vilket medlemsantal dessa föreningar har haft, antal interna verksamhetstillfällen under året och antal genomförda offentliga arrangemang. Den offentliga verksamheten visar även besöksantal uppdelat på barn, ungdom och vuxna. Föreningarnas svarsfrekvens och svaren kommenteras kort. Det poängteras att det finns en viss risk för dubbelredovisning för de föreningar som, förutom föreningsbidrag, beviljats kulturbidrag för offentliga arrangemang.

I förvaltningens Årsberättelse 2010 framgår att Jönköping är en av landets föreningstätaste kommuner och att föreningsbidrag, kulturbidrag och stöd i andra former tillsammans med kulturförvaltningens egna arrangemang bidrar till att Jönköping har ett väldigt rikt kulturutbud. Årsberättelsen ger en allmän information om förvaltningens arbete, organisation och personal under 2010 och det finns även en presentation, per månad, över större arrangemang som förvaltningen anordnat under året. Det finns även ett avsnitt som beskriver återkommande arrangemang och löpande verksamhet under 2010. Det sista avsnittet i årsberättelsen handlar om ekonomi och den sammanställningen visar ett kostnadsutfall på 4,8 mnkr (budget 5,7 mnkr) för föreningsverksamhet och 5,2 mnkr för studieförbund (budget 5,3 mnkr). Det finns ett överskott i den allmänkulturella verksamheten, bl.a. avseende kulturbidrag.

3.4. Bedömning utifrån revisionsfrågorna

Granskning har skett av ett urval ansökningar och beslut som till största delen avser 2010.

Hur går bedömningen till vid beslut om vilka föreningar som ska få bidrag?

Av fastställd delegationsordning framgår vem som är behörig att fatta beslut om de bidragsformer som ingår i denna granskning. Bidrag till studieförbunden fattas av kulturnämnden och bedömningen görs utifrån en sammanställning som ansvarig kulturesekreterare tar fram. Beräkningen grundas på de regler som antagits av Kommunfullmäktige 1996. Förslag till bidragsfördelningen för varje studieförbund (10 st.) framgår av beslutsunderlaget. Beräkningar av grundbidrag, volymbidrag och målgruppsbidrag för varje studieförbund framgår på ett tydligt sätt.

Kulturbidrag upp till 60 tkr fattas, enligt delegationsordningen, av ansvarig kulturesekreterare och bidrag över 60 tkr fattas av kulturnämnden. Vid tveksamheter kring bedömningar av inkomna ansökningar sker en diskussion inom förvaltningen. Bidraget betalas ut i efterskott efter inskickad slutredovisning med tillhörande handlingar enligt gällande regler.

Föreningsbidragen beslutas av kulturnämnden en gång per år. Beslutsunderlaget består av en sammanfattning som anger anslag och beräknat bidragsbelopp. Ansökningar som av någon anledning är tveksamma kommenteras för att beslut ska kunna fattas av nämnden.

Finns det tydliga krav på vad föreningarna ska lämna för uppgifter avseende ex. verksamhetsbeskrivningar, mål m.m. i samband med bidragsansökan?

Det finns tydliga och detaljerade regler för samtliga bidragsformer och det framgår vilka underlag som ska bifogas. Det är tydligt vilka uppgifter som ska lämnas i samband med bidragsansökan.

Vad regleras i de avtal/överenskommelser som tecknas mellan kommunen och föreningarna?

Det tecknas inga avtal/överenskommelse med de föreningar/förbund som får bidrag. Studieförbunden får samlingsbeslutet som kulturnämnden fattar gällande årets bidrag till studieförbund. Varje studieförbund får även den beräkning som görs för samtliga studieförbunds bidrag, dvs. fördelning mellan grundbidrag, volymbidrag och målgruppsrelaterat bidrag. Här framgår föregående års beviljade bidrag. Till beslutet bifogas regler för bidrag till studieförbunden, fördelning av studieförbundens bidrag och resp. studieförbunds resultatrapport.

De föreningar som får föreningsbidrag får sammanträdesprotokollet med samtliga föreningsbidrag. Varje förening får även en specifikation över bidraget, dvs. fördelning mellan grundbidrag och ev. lokalbidrag. Även beviljat bidrag för föregående år och ev. kommentar om ex. kompletterande handlingar framgår av dokumentet.

De som får kulturbidrag får ett enskilt beslut där det bl.a. framgår ansökt belopp, beviljat belopp, kravet på att det tydligt ska framgå att verksamheten bedrivs med stöd av Kultur Jönköpings kommun och att bidraget betalas ut i efterskott och att slutredovisning ska ske senast 6 veckor efter genomfört arrangemang.

Ställs det tydliga krav på åiterrapportering från föreningarna som erhållit bidrag?

Kulturbidraget betalas ut i efterskott efter att godkänd slutredovisning med tillhörande handlingar skickats in. Studieförbunden ska upprätta måldokument och verksamhetsplan, utarbeta plan för utvärdering och uppföljning, genomföra utvärdering och redovisa slutsatserna i verksamhetsberättelsen. Verksamhetsberättelse ska skickas in senast den 1 april. Föreningsbidraget baseras på föregående års antal medlemmar och lokalkostnader. Verksamhetsberättelse och verifikationer av godkända lokalkostnader ska skickas in.

Det finns krav på att det vid föreningens aktiviteter, informations-, försäljnings- och marknadsföringsinsatser tydligt ska framgå att verksamheten bedrivs med stöd av Kultur Jönköpings kommun. Kultur Jönköpings kommuns logotyp ska användas. Ett särskilt informationsblad om detta bifogas bidragsbeslutet. Vår bedömning är att det ställs tydliga krav på föreningarnas åiterrapportering i de bidragsregler som framgår av ansökansblanketten.

Har kommunen byggt upp ett system för uppföljning av föreningarnas verksamhet för att säkerställa att kommunens mål gällande fritids- och kulturaktiviteter uppfylls. Ger kommunens uppföljning och analys svar på om bidragsgivningen ger kommunen det fritids- och kulturutbud som kommunen fastställt?

Det finns rutiner för att ta fram statistik och indikatorer över bidrag till studieförbund och kultur- och föreningsbidrag. Vår bedömning är att dessa uppgifter inte är kopplade till de mål som finns fastställda i kommunprogrammet och VIP. Det saknas en samlad analys och bedömning om målen uppfyllts och om den föreningsdrivna verksamheten tillsammans med verksamheten i kommunens egen regi tillsammans bidrar till att målen med kulturverksamheten uppnås.

Har hyreshöjning av lokaler påverkat bidragens storlek?

Jönköpings kommun införde från och med år 2010 marknadshyror för fastighetsobjekt som hyrs till kulturföreningar. I januari 2011 beslutade kulturnämnden att uppdra åt förvaltningen att utarbeta förslag på kompletterande regelverk för föreningsbidrag som tar hänsyn till marknadsprissättningen av hyra för kommunala fastigheter. Nämnden beslutade även att berörda kulturföreningar för 2011 får ansöka om bidrag motsvarande hyreshöjningen i separat ansökan.

Kompletterande regelverk som ska ta hänsyn till marknadsprissättningen av hyror är ett pågående arbete inom förvaltningen. Bedömning görs att nämndens intention är att kompensation till berörda föreningar ska ske.

Beaktas genusperspektivet i bidragsgivningen?

Allmänheten står i fokus och av tradition är det mest kvinnor som tar del av kulturaktiviteter. Enligt uppgift är det svårt att nå män i 40-årsåldern. Det görs inga särskilda insatser för att beakta genusperspektivet i bidragsgivningen.

Sammanfattande bedömning

Regelverket för bidragsformerna är tydligt. Det finns goda förutsättningar för de förbund/föreningar/personer som vill söka olika bidrag inom kulturverksamheten att få tillförlitlig information om de olika bidragen. Ansökansblanketten bidrar till en effektiv och korrekt handläggning av bidragsansökningar.

Nämnden bör på ett mer systematiskt sätt följa upp att bidragstagarna på ett tydligt sätt visar att verksamheten bedrivs med stöd av Kultur Jönköpings kommun.

I förvaltningens årsberättelse, verksamhetsrapport, underlag till VIP m.m. görs inga bedömningar eller analys om arbetet med bidragsgivning till föreningar görs utifrån fastställda mål och riktlinjer och det finns ingen analys om den föreningsdrivna verksamheten tillsammans med kommunens egen regi uppfyller målen. Det bör göras en djupare analys som ger svar på om kommunen uppfyller målen i kommunprogrammet.

Utfallet av målet, avseende god ekonomisk hushållning, bör analyseras mer utförligt och avvikelser från målvärdet bör kompletteras med konkreta åtgärder.

4. Fritidsnämnden

4.1. Övergripande regelverk

Kommunprogrammet 2007-2010

Barn och ungdomars bästa ska sättas i främsta rummet. I kommunprogrammet framkommer att Jönköping har ett brett och rikt föreningsliv. Föreningarna erbjuder gemenskap och meningsfull fritid, vilket är av särskilt stor betydelse för barn och ungdomar. Arbetet med att förstärka och utveckla Jönköping som den stora förenings- och idrottskommunen ska intensifieras för att skapa bättre förutsättningar för föreningsliv, idrott och folkhälsa. Kommunen ska i samarbete med förenings- och näringsliv medverka till utveckling av idrottslivet.

Kommunens stöd till fritidssektorn ska utformas så att människor ges förutsättningar att delta i aktiviteter och föreningsliv oavsett kön, funktionshinder, etniskt ursprung och religiös tillhörighet.

Det poängteras att det är viktigt att ungdomar utanför de etablerade organisationerna får möjlighet att utveckla sina intressen då allt fler ungdomar väljer att inte organisera sig i föreningar. Därför ska möjligheterna att fördela resurser direkt till ungdomar, utan att förutsätta medlemskap i en förening, ses över.

Stöd ska ges till ledarutveckling och ledarutbildning för att säkra framtiden för föreningslivet.

Fritidsnämndens visions- och måldokument 2007-2010

I detta dokument, som fastställdes i juni 2007, poängteras att fritidsnämndens uppgift är att vara kommunens organ för fritidsverksamhet samt driva, stödja och främja verksamheter som bidrar till goda uppväxtvillkor för barn och ungdomar i kommunen. Visionen innebär att det ska finnas ett brett och känt utbud av möjligheter till en bra fritid i hela kommunen vare sig man är med i en förening eller inte. Trygga och goda uppväxtvillkor ska råda för barn och ungdomar och detta ska uppnås med föreningar, organisationer, förvaltningar, myndigheter och näringsliv. Det ska finnas en möjlighet att påverka och vara delaktig både i kommunens egen verksamhet och i den ideella verksamhet som stöds av fritidsnämnden.

Fritidsnämndens prioriterade målgrupp är barn och ungdomar i åldern 10-19 år. I alla sammanhang står fritidsnämnden för en drogfri verksamhet och ska delta aktivt tillsammans med andra i förebyggande arbete när det gäller droger och kriminalitet.

Fritidsnämnden beslutar om riktlinjer för kommunens stöd till föreningsverksamhet (med undantag för kulturföreningar) och svarar för kontakterna med föreningslivet. Fritidsnämnden ska leda, utveckla och utvärdera de verksamheter som finns inom nämndens ansvarsområde. Nämnden ska medverka i samhällsplaneringen, samverka med nämnder, andra samhällsorgan, organisationer, föreningar och enskilda för att främja goda miljöer inom kommunen.

Fritidsnämndens verksamhets- och investeringsplan för 2010-2012

Kommunfullmäktiges mål för god ekonomisk hushållning innehåller ett par mål för föreningslivet.

- Föreningslivets antal deltagartillfällen för åldrarna 7-25 år ska överstiga 1 100 000 tillfällen.

Utfallet 2009 var 1 050 043 och 2010 var utfallet 1 037 901. Målet inte är uppnått och trenden är nedåtgående.

- Lägsta andel medborgare som ger betyget 8 eller högre på en tiogradig skala på frågan: *Hur nöjd är du med din kommun vad gäller möjligheterna att utöva dina fritidsaktiviteter?*

Målet för 2010 var 60 %. Utfallet för vardera av åren 2008-2010 har varit 58 %.

Föreningsverksamhetens budget motsvarar ca 25 mnkr per år och det finns ca 325 bidragsberättigade föreningar i kommunen som tillsammans har ca 46 000 medlemmar.

Verksamhetsplan för Fritid Jönköping 2010

I verksamhetsplanen finns en handlingsplan för föreningsverksamheten. Handlingsplanen innehåller övergripande mål som t.ex. att utveckla samarbetet med Regionförbundet för att göra gemensamma satsningar som är samhällsaktuella, översyn av föreningsverksamhetens organisation, genomföra utvecklingsdagar ihop med SISU m.m. Handlingsplanen är indelad i de fem verksamhetsområden som nämnden prioriterat i sitt visions- och måldokument;

- Motion och idrott
- Delaktighet, inflytande och tillgänglighet
- Goda uppväxtvillkor genom samverkan
- Mötesplatser, nöjen och arrangemang

För varje verksamhetsområde finns det ett antal konkreta mål för 2010.

4.2. Bidragsformer

Kommunfullmäktige har beslutat om bidragsbestämmelser till föreningar som gäller från 1 januari 2001. Bestämmelserna är omfattande och beskriver detaljerat reglerna kring de olika bidragsformerna. Denna granskning omfattar det som kallas föreningsbidrag. Detta bidrag är uppdelat på tre bidrag; verksamhetsbidrag, ledarutvecklingsbidrag och anläggningsbidrag. Tillsammans utgör föreningsbidragen 14,5 mnkr, vilket är ca 58 % av den totala budgeten avseende bidrag till föreningar.

Allmänna bestämmelser

De omfattar 13 punkter och reglerar bl.a. följande:

- Föreningen ska inneha stadgar som antagits av årsmöte, uppdaterad medlemsmatrikel samt styrelse- och kassaförvaltning.
- Föreningen ska under bidragsåret haft minst 10 medlemmar och genomfört minst 15 verksamhetstillfällen för åldersgruppen 7-25 år.
- Föreningen ska verka för drogfrihet, präglas av demokratiska värderingar, arbeta för jämställdhet och vara öppen för alla.
- Ansökan ska ske på förtryckt blankett och verksamhetsberättelse, balans- och resultaträkning, revisionsberättelse och sammanställning av föreningens planerade verksamhet och budget för ansökansåret ska bifogas.

- Förening som erhållit bidrag är skyldig att ställa räkenskapshandlingar, revisionshandlingar och närvarokort till förfogande för granskning. Fritidsnämnden kan besluta att annan är Fritid Jönköping ska granska handlingarna.
- Om en förening inte erhållit bidrag under de tre senaste åren måste föreningen på nytt ansöka om att bli bidragsberättigad.
- Föreningen ska, för att erhålla bidrag, i särskilt beslut antagit samt arbeta för att följande att-satser uppnås:
  - att främja demokratisk fostran genom barns- och ungdomars engagemang i föreningslivet
  - att främja såväl jämlikhet mellan olika ungdomsgrupper som jämställdhet mellan könen
  - att medverka till meningsfull fritid för barn och ungdomar
  - att engagera fler ungdomar i föreningslivet

Det är utifrån de allmänna bestämmelserna som en förening blir bidragsberättigad. Det vanligaste är att en ny förening tar kontakt med Fritid Jönköping och får information om vilka regler som gäller och vilka system som finns. Den formella ansökan sker på blankett som godkänns av förvaltningens föreningsutvecklare. Detta är i enlighet med gällande delegationsordning. Fritidsnämnden tar del av samtliga delegationsbeslut som fattas angående bidragsberättigade föreningar.

Föreningsregistret

Det finns en särskild blankett för anmälan till föreningsregistret. Fritid Jönköping önskar att så många föreningar som möjligt i Jönköping ska finnas med där. Registret är även till för att kommuninvånarna lätt ska hitta kontakter till föreningslivet. På blanketten ska föreningen lämna; kontaktuppgifter, verksamhetsområde och inom vilket bostadsområde som föreningen huvudsakligen bedriver sin verksamhet.

Ansökan via e-tjänst

Bidrag kan sökas via Fritid Jönköpings e-tjänst och det finns en manual framtagen för att underlätta föreningarnas hantering. För att föreningen ska kunna använda tjänsten krävs att föreningen utser en ansvarig och skickar en fullmakt till Fritid Jönköping. Den ansvarige får sedan inloggningsuppgifter och blir behörig att söka bidrag och uppdatera föreningens uppgifter i föreningsregistret. Föreningen kan se vilka bidrag som erhållits under året och tidigare år. De kan även se vilka bidrag som föreningen har rätt att söka. För anläggningsbidraget registrerar föreningen kostnaderna (avseende bidragsberättigare kostnadsslag) för föregående kalenderår. För verksamhetsbidrag så registreras bl.a. totalt antal deltagartillfällen och medlemsstatistik (antal pojkar och flickor i resp. åldersindelning).

Aktivitetsstöd via e-tjänst

Samtliga föreningar erbjuds från år 2010 att rapportera närvaro vid föreningens aktiviteter i e-tjänst, dvs. ett digitalt närvarokort. Uppgifterna används med automatik för bl.a. ansökan till föreningsbidrag. Från och med år 2011 kommer det att ske ytterligare utveckling av denna tjänst.

Verksamhetsbidrag

Bidraget avser att stödja föreningens aktiviteter i åldersgruppen 7-25 år. Det är uppdelat i en fast och en rörlig del. Det fasta verksamhetsbidraget är 3 000 kr/år och den rörliga delen baseras på ett poängsystem som utgår från åldern på deltagarna och ger ett visst antal poäng per verksamhetstillfälle. Fritidsnämnden beslutar årligen om poängens värde. Föreningar med verksamhet riktad till handikappade erhåller det högsta beslutade poängvärdet per verksamhetstillfälle oavsett ålder på deltagarna.

Ledarutvecklingsbidrag

Bidraget avser att stimulera föreningars ungdomsledare till kompetenshöjande åtgärder och därmed utveckla föreningens verksamhet för åldersgruppen 7-25 år. För att få bidrag ska föreningen beviljats fast verksamhetsbidrag.

Föreningen kan erhålla 25 % av sitt verksamhetsbidrag, dock högst 20 tkr. Föreningen erhåller max 50 % av den totala kostnaden för varje enskild utbildning/kurs. Den bidragsberättigade utbildningen ska arrangeras av eller i samarbete med organisation/studieförbund på distrikts- eller riksnivå och omfatta 1-14 dagar och minst 3 timmar per kursdag. Ansökan kan göras i direkt anslutning till varje separat utbildning/kurstillfälle eller för all utbildnings-/kursverksamhet som genomförts under bidragsåret. Ansökan ska lämnas senast 1 december. Intyg som styrker deltagande ska alltid skickas in.

Anläggningsbidrag

Bidraget avser att stödja förening som äger, driver eller hyr anläggning/lokal som fritidsnämnden bedömer som angelägen för kommunen. För att få anläggningsbidrag ska föreningen ha erhållit fast verksamhetsbidrag. Anläggningen/lokalen ska vara tillgänglig för allmänheten, skolor, ideella föreningar och andra organisationer. Föreningen ska svara för att anläggningen/lokalen hålls i gott skick, följa myndighetskrav och följa riktlinjer kring brandsäkerhet. Fritidsnämnden fastställer utifrån anläggningens inriktning, kvalitet och tillgänglighet klassen på anläggningen. Inventering sker vart tredje år. Bidrag kan utgå för del av föreningens bruttokostnader alternativt del av erhållet verksamhetsbidrag. Ansökan ska göras senast den 1 mars.

4.3. Uppföljningssystem

Fritidsnämnden har liksom kulturnämnden tillgång till kommunens föreningsregister. Även här används registret i huvudsak för att ge kommuninvånarna information om vilka föreningar som finns inom kommunen.

Avdelningen för förening/utveckling ansvarar för omvärldsbevakning och allmän uppföljning av trender, följsamhet till kommunprogram m.m. när det gäller föreningsverksamheten. Det framgår av förvaltningens verksamhetsberättelse att omvärldsbevakning även sker genom bl.a. webben, nationella träffar och förvaltnings- och kommunövergripande samarbeten. Enligt uppgift sker ingen dokumenterad och systematisk analys av målen för föreningsverksamheten. Förvaltningen arbetar för ett utökat användande av Qlikview för att få mer underlag till analys och uppföljning. Det finns en ambition och vilja att utföra analyser på mer detaljerad nivå, dvs. utifrån kön, åldersgrupper, verksamhet osv. Umeå kommun används som referenskommun i detta arbete.

Underlagen som skickas manuellt av föreningarna i samband med bidragsansökan sparas i tre år p.g.a. utrymmesskäl. De uppgifter som föreningarna skickar elektroniskt sparas på gemensam lagringsplats som samtliga föreningsutvecklare har tillgång till. Det finns backup rutiner, dock är det oklart hur länge dokumenten sparas.

I Fritid Jönköpings verksamhetsberättelse för 2010 finns det ett särskilt avsnitt om föreningsverksamheten. Verksamheten redovisar i stort sett ett nollresultat, vilket visar att avsatta medel utnyttjats.

De mål som fastställts under respektive verksamhetsområde (se avsnitt 4.1) och som berör föreningsverksamheten kommenteras. Kommentarna är relativt korta och beskriver konkret vad som gjorts under året och vad vilka aktiviteter som ev. ytterligare ska genomföras.

Målen för god ekonomisk hushållning (se avsnitt 4.1) redovisas i kommunens årsredovisning och där framgår att målen inte uppnåtts.

Enligt uppgift sker det löpande muntliga diskussioner inom avdelningen förening/utveckling om målen för verksamheten uppnås och vilka eventuella förändringar i bidragsformerna som behöver göras. Det saknas en dokumenterad uppföljning, analys och bedömning av målen i kommunprogrammet och i fritidsnämndens visions- och måldokument.

4.4. Bedömning utifrån revisionsfrågorna

Hur går bedömningen till vid beslut om vilka föreningar som ska få bidrag?

För att en förening ska ha möjlighet att söka och erhålla bidrag krävs det att de allmänna bestämmelserna i fastställda bidragsbestämmelser är uppfyllda och att föreningen fått ett beslut om att den är bidragsberättigad. En simulering av registrerade uppgifter görs för att fritidsnämnden ska kunna bedöma utfallet mot budget och kunna besluta om årets poängvärden. När fritidsnämnden tagit beslut om årets poängvärden så genomförs en slutlig beräkning av varje förenings bidrag. Föreningarna får ett beslut innan utbetalning sker och de kan se beslutet och bidragets storlek via e-tjänsten.

Finns det tydliga krav på vad föreningarna ska lämna för uppgifter avseende ex. verksamhetsbeskrivningar, mål m.m. i samband med bidragsansökan?

Det finns tydligt beskrivet i fastställda bidragsbestämmelser vad de olika bidragsformerna kräver för uppgifter.

Vad regleras i de avtal/överenskommelser som tecknas mellan kommunen och föreningarna?

Det tecknas inga avtal/överenskommelser med föreningarna. De föreningar som får beslut om att de är bidragsberättigade kan söka bidrag. Efter beslut enligt delegationsordningen skickar förvaltningen ut ett beslut till berörd förening där det framgår tydlig hur stort bidrag som beviljats och vilka ev. krav som ställs för att utbetalning ska ske.

Ställs det tydliga krav på återrapportering från föreningarna som erhållit bidrag?

För föreningsbidragen så ställs det inga krav på återrapportering. Föreningsbidragen beslutas utifrån historiska uppgifter, ex. antal medlemmar och deltagartillfällen under föregående år, nedlagda kostnader för ex. ledarskapsutbildning m.m. De föreningar som är bidragsberättigade ska följa de allmänna bestämmelserna och i dessa framgår att föreningen tillsammans med ansökan om föreningsbidrag ska bifoga bidragsårets verksamhetsberättelse, balans- och resultaträkning, revisionsberättelse och sammanställning av föreningens planerade verksamhet och budget för ansökansåret.

Har kommunen byggt upp ett system för uppföljning av föreningarnas verksamhet för att säkerställa att kommunens mål gällande fritids- och kulturaktiviteter uppfylls. Ger kommunens uppföljning och analys svar på om bidragsgivningen ger kommunen det fritids- och kulturutbud som kommunen fastställt?

Det finns rutiner som säkerställer att samtliga handlingar inkommer. Det görs ingen bedömning om föreningarna uppfyller de krav som ställs i de allmänna bestämmelserna som framgår av bidragsbestämmelserna ex. drogfrihet, demokratiska värderingar, arbete för jämställdhet, medverkan till en meningsfull fritid för barn och ungdomar m.m. Det saknas en dokumenterad analys om kommunens bidragsgivning till föreningar tillsammans med verksamhet i kommunens egen regi uppfyller målen.

Har hyreshöjning av lokaler påverkat bidragens storlek?

Fritidsnämnden har beslutat att ökad bidragsbudget ska användas för att förbättra anläggningsbidragen. För de föreningar som fått kraftigt ökade kostnader genom förändringen till marknadsmässiga hyror skall tydliga övergångsregler/begränsningsregler skapas.

Beaktas genusperspektivet i bidragsgivningen?

Genusperspektivet beaktas inte i de generella bidragen, dock har det inrättats ett särskilt stöd till ridsporten och utvecklingsbidraget ska främja flickors deltagande och jämställdhet. Det finns en ambition och vilja att nå ut till fler flickor i kommunen.

Sammanfattande bedömning

Reglerna om föreningsbidragen är tydliga och finns samlade i de bidragsbestämmelser som är beslutade av kommunfullmäktige. Det finns rutiner för ansökan via e-tjänst och blanketter. En manual är framtagen som kan vara till hjälp för de föreningar som söker bidrag via e-tjänst. Det finns goda förutsättningar för de föreningar/personer som vill söka olika bidrag inom fritidsverksamheten att få tillförlitlig information om de olika bidragen.

Förvaltningen har väl fungerande rutiner avseende hantering av ansökningar. Möjligheten att ansöka om bidrag och registrera närvaro via e-tjänsten är en positiv utveckling. Material som föreningarna skickar in/registrerar in och som är underlag för beslut och utbetalning är en del av räkenskapsinformationen. Det är väsentligt att förvaltningen har tydliga rutiner som gör att kravet på att räkenskapsinformation ska sparas i minst 10 år följs.

Målen för föreningsverksamheten utifrån de fem verksamhetsområdena finns redovisade på ett strukturerat sätt i den årliga verksamhetsberättelsen. Det är en lägesbeskrivning över genomförda och kommande aktiviteter. Fastställda mål framgår tydligt och kommentarer ges. Redovisningen skulle med fördel kunna kompletteras med en bedömning på en mer övergripande nivå. I förvaltningens verksamhetsberättelse finns det ingen tydlig uppföljning av de mål som finns i kommunprogrammet. Verksamhetsberättelsen kan med fördel kompletteras med analys och bedömning av om kommunens stöd till fritidssektorn ger människor förutsättningar att delta i aktiviteter och föreningsliv oavsett kön, funktionshinder, etnisk ursprung och religiös tillhörighet, om stödet till utsatta barn och ungdomar har stärkts m.m.

I verksamhetsberättelsen finns en redovisning av utfall och budget för de mål som ingår i begreppet "god ekonomisk hushållning". Det saknas kommentarer av utfallet och åtgärder för att målen ska kunna uppnås.

Förvaltningens arbete med att få föreningarna att använda den digitala närvarorapporteringen är mycket viktig. Det ger utökade möjligheter att via beslutstödet Qlikview kunna erhålla uppgifter och statistik om bl.a. ålder, kön, vilka lokaler som utnyttjas mest, från vilka bostadsområden barn och ungdomar kommer ifrån till olika aktiviteter m.m. vilket skulle möjliggöra en djupare analys och bedömning av måluppfyllelsen.

Jönköping den 29 augusti 2011

Ulrika Strånge

Lena Joelsson

Källförteckning

- Bidragsbestämmelser för bidrag till föreningar i Jönköpings kommun, beslutade av kommunfullmäktige och gäller från och med 1 januari 2001
- Delegationsförteckning för kulturnämnden 2010
- Fritidsnämndens visions- och måldokument 2007-2010
- Fritidsnämndens VIP 2010-2012
- Hyressättning för kulturföreningar i kommunala fastigheter 2011 Kn/2011:11 (sammanträdesprotokoll och tjänsteskrivelse)
- Indikatorer och statistik 2008 och 2009 för studieförbund
- Indikatorer och statistik 2009 och 2010 för kulturbidrag och föreningsbidrag
- Intervju med kultursekreterare vid Kultur Jönköpings kommun
- Intervju med avdelningschef för förening/utveckling vid Fritid Jönköping
- Intervju med föreningsutvecklare vid Fritid Jönköping
- Kommunprogram 2007-2010
- Kommunsammandrag 2009
- Kulturnämndens förslag till VIP 2010-2012
- Kulturnämndens handlingsplan 2010
- Kulturnämndens internbudget 2010
- Kultur Jönköpings kommun verksamhetsrapport 2010
- Manual till Fritid Jönköpings e-tjänst
- Verksamhetsberättelse för Fritid Jönköping 2010
- Verksamhetsplan för Fritid Jönköping 2010
- Årsberättelse 2009 Kultur Jönköpings kommun
- Årsberättelse 2010 Kultur Jönköpings kommun